

LECTVRIS
SALVTEM PLVRIMAM DICIT
EOSDEMQUE AD AVDIENDAM
ORATIONEM
SVMME VENERANDI
HONORVM THEOLOGICORVM
CANDIDATI
CRASTINO DIE AB HORA IX.
IN AVDITORIO MAIORI
PRIMORDII CAPIVNDI CAUSA RECITANDAM
QVANTA FIERI PAR EST
HINC OBSERVANTIA, HINC HVMANITATE
INVITAT
D. GOTTLIEB
VVERNSDORFIVS
P. P. CONS. P. ET SVP. GEN.
ORDINISQVE SVI
h. t.
DECANVS.

Coll. diss. A
259, 62

ecte ac sapienter a Majoribus est institutum, ut, antequam Candidato, summos in Academiis honores, maxime Theologicos, capeffendi, licentia detur, peculiari quodam, publicoque scripto, de illius ortu, vitæque, ac studiis, exponatur. Nec enim res ludicra, vel jocularis est, hunc illumve, non solum testimonio doctrinæ solenniter, ac velut assidente Numine, ornare, sed & in cathedram, cum potestate docendi, qua nihil gravius, aut sanctius est, collocare. Quum creandi olim essent Hierosolymis septem Diaconi, jubebat Petrus circumspicere ἀνδρας μαρτυρομένους, seu honorifico aliorum testimonio commendatos, *Act. VI. 3.* Paulus autem non parum eo se efferebat nomine, quod, collectis apud Corinthios meritis, non, perinde ut alii, commendatitiis egeret. *2. Cor. III. 1.* Denique Joannes, Apostolus, ea de causa gratulabatur Demetrio, quod bonum ei testimonium a Deo & hominibus datum esset. *III. Epist. v. 5.* Nempe, quod Georgius Major olim non inepte scribebat: *Deus vult conspici a tota Ecclesia eos, quibus testimonia dantur, ut certa sit de illorum vocatione, & ipsorum doctrinam & mores probari toti presbyterio, & iis, quibus gubernatio Ecclesiæ commendata est.* Ante igitur, quam quis ad honores publicos admittatur, præmittenda sunt

quædam de illius vita, rebusque gestis, ac moribus, quod omnium interest, ut constet, qualis, quantusque ille sit, qui & titulum dignitatis plenum, & potestatem publice in Ecclesia docendi sibi postulat impertiri. Interim quod multorum vita tantum materiæ vix suppetit, quantum vel scribentis alacritas, vel etiam instituti dignitas, requirit, multi etiam, vel, quæ ipsis eveniunt commemoratione digna, non annotant, vel documenta, e quibus peti poterant, ac debebant, non afferunt, hinc, ut subinde vitis aliqua præmittantur, non omnino abs re aliena, vel lectione indigna, usus obtinuit.

Sed enim nullo mihi vel vestibulo, vel antecessione, est opus, quando de *Viri Summe-Venerandi, Magnifici, Amplissimique*, IOANNIS ANDREAE GLEICHII, *Potentissimi Sarmatarum Regis, ac Principis Electoris Saxonie a Consiliis Ecclesiasticis, & Concionibus Aulicis*, summos hac in Alma honores capeffituri, vita dicendum est. Hæc enim pro se loquitur, tantamque scribendorum multitudinem, copiamque, complectitur, ut vix justum volumen, nedum paucæ, quas nunc meditor, paginae, illi pro dignitate persequendæ sufficiant. Parcemus igitur hinc legentium patientiæ, hinc chartæ, ac de AMPLISSIMI CANDIDATI *ortu, genere, studiorum cursu, muniis*, juxta & *meritis*, pro instituti ratione, breviter quidem, sed procul ambagibus, addo & phaleris, sic enim fieri voluit, exponemus.

Natus est NOSTER secundo Calendas Januarias anni seculi superioris *septimi & sexagesimi*, Geræ ad Elystrum, urbe Illustr. Comitum Ruthenorum sede, Gymnasii celebritate, civium elegantia, commerciorum denique frequentia, nobili, quam, si non principem & caput, ocellum saltem, Varisciae jure merito nominaris.

Nec

biorum exquirat, & instructus ænigmaticis parabolis conservetur.
cap. XXXIX. 1. 2. 3. Alia Veterum Christianorum erat,
quorum e numero, seculo jam dum tertio, Pamphilum
Cæsareensem instructissimam bibliothecam habuisse,
testis est bibliothecæ, juxta & nominis, heres, *Eusebius
Pamphili*. Res ipsa quoque id loquitur, Theologos,
& veritatis divinæ assertores ac Vindices, aliqua saltem
librorum supellectile, non magis, quam vel militem ar-
mis, vel artificem instrumentis, carere posse. Unde
adeo legimus, e bibliothecis, maxime publicis, ple-
rumque prodiisse Viros, qui & ultra vulgus saperent,
ac præstantissima quæque in lucem emitterent. Nec
enim potuisset *PLINIVS*, (verba sunt *MORHOFII* Po-
lyhistoris,) *tam divitem nobis rerum naturalium penum re-
linquere, nisi in subsidium Bibliothecas Romanas adhibuisset.*
*Nec ipse ARISTOTELES tam multa, tam diversa, in omni
studiorum, in omni Philosophiæ, genere, nobis reliquisset, nisi a
veteribus Bibliothecis adjutus, quem primum e Græcis Biblio-
thecam instituisse, & collegisse, volunt.* Cui, inter tot thesau-
ros versanti, ingenio illo & judicio propemodum divi-
no, facile erat ditare postera secula. Neque potuisset tam
varia, tam vasta, opera scribere *SIRMONDVS*, nisi *Petavia-
nam* bibliothecam ad manus habuisset, & rarissimos, qui in ea
servantur, codices. Quantum *SALMASIO* profuerit Biblio-
theca *Heidelbergensis*, legas in *Vita Salmasiana*, epistolis ejus
præfixa. Hæc enim prima tam vastæ eruditionis jecit funda-
menta. Atque ut propius ad rem accedam, nunquam
vel *EVSEBIUS* suam Historiam, vel *PHOTIUS* suum
μυριοβιβλον, vel *CHEMNITIVS* incomparabile illud,
inviatumque prorsus, Concilii Tridentini Examen, scri-
bere potuisset, si absque Bibliothecis, Cæsareensi,
Constantinopolitana, & Regiomontana, fuisset. Quod
C cum

cum attendimus, *ignosci privatis debet*, denuo cum MORHOFIO loquor, *si hac discendi cupiditate abrepti cum rei suæ familiaris jactura hic insaniant*. Etenim, *si unquam, hoc cum ratione insanire est, qua multos ita abductos vidimus, ut vel genium fraudarent, quo animum his deliciis pascere.* Aliqui vel vitam sibi acerbam existimarunt, *si libris sibi carendum foret, ut igni & aqua sibi interdici tolerabilius habuerint, quam librorum facere jacturam*. Hos inter CANDIDATUM Nostrum retulerim, qui non solum magnam facultatum partem in libros impendit, sed & decumanis sæpe jactatus fluctibus intra eos se abdidit, ab iisque, post Deum, recreationem, & solatium expectavit.

Nec tamen illorum est imitatus morem, qui, nescio, invidia, aut diffidentia, ducti, libris, ut draco ille thesauris, sic incubant, illorum ut ab inspectione ac usu alios omnes prohibeant. Quin imo, si quis unquam mortali-um, certe NOSTER, in suis expromendis, & cum aliis communicandis, officiosum se præbet ac facilem, sæpe ut aliorum vel modestiam, vel in petendo cunctationem, suis studiis antevertat, Gallorum nempe facilitatem, quam nuper admodum mire deprædicavit WALLINVS NOSTER, non Anglorum difficultatem, de qua GRONOVIVS alicubi queritur, imitatus. Cui rei non possum, quin exemplo faciam fidem. Observarat idem, Theologiam, quæ sic vocatur, mysticam, denuo, quorundam opera, studioque, revocari in scenam, & velut postliminio in Ecclesiam reduci. Ejusdem enim scriptores denuo imprimebantur typis, & nimis ornabantur elogiis, insinuabantur etiam hominum manibus, & spargebantur in vulgus, non sine aperto receptæ religionis damno, quæ hoc pacto non solum adducebatur in contemptum, sed & præsentim expo-

exponebatur periculo, quod per nimiam Mystices admirationem hominum animi, nec opinantes, vel fanaticis imbuerentur erroribus, vel saltem inducerentur ad mitius sentiendum de Papistis, quos inter plerosque vixisse Mysticos, negari non potest. Atque huic quidem tantum non epidemio malo remedium quærebant omnes, quotquot vulneribus Ecclesiæ tangebantur. Ceterum, cognito, meditari me *Examen Librorum* JO. ARNDII de V. C. quorum auctoritate omnes temporum nostrorum fanaticos suam ad libidinem abuti, est in propatulo, communicavit mecum, sponte sua, tres memorabiles ARNDII ad PISCATOREM, P. P. *Jenensem*, epistolas nondum editas, & dissertationi nostræ, sub *Trifolii* nomine, adjiciendas, quibus ipsis quantum lucis toti argumento illi, ac mihi met ipsi, fuerit allatum, dici a me vix potest. Tantum interest, etiam celebrium virorum epistolas in privatorum bibliothecis sollicite asservari. NOSTER tamen omnia sua supellectile libraria hucdum non ad ostentationem sed publicam utilitatem, est usus. Quod quidem tum maxime apparuit, quando, multis abhinc annis, hortantibus, qui Lipsiæ tunc erant, Theologis, JOANNIS HVLSEMANNI, qui *Vittenbergensem* primum, hinc *Lipsiensem* Academiam, fama nominis, & meritorum magnitudine illustravit, *Commentarium in JEREMIAM* Prophetam, non solum a Sphalmatibus prioris Editionis innumeris purgavit, & inde a capite nono & tricesimo ad finem usque, *Aphorismis Theoreticis* auxit, sed & *Analyfin* insuper *Grammaticam* in THRENOS una cum *Aphorismis Theoreticis* adjecit. Dignus certe visus est labor, qui a Celeberrimo Lipsiensi Theologo, VALENTINO ALBERTI, peculiari præfatione ornaretur. Quin

& frui copiosiore, qua gaudet, bibliotheca potuit ad officium suum tanto commodius, & accuratius, præstandum. In hoc enim tantum abest, ut vel remissior, vel negligentior, fuerit, ut etiam Collegarum aliquando nunc ægrotantium, nunc peregre absentium, partes non raro in se suscepit, satius arbitratus, si, validus ipse, alios decumbentes levaret, quam ut, ipse decumbens, ab aliis juvaretur. Est enim natura sua humanus, comis, affabilis, ac prope supra modum officiosus, qui, cum semel annuit, alienum etiam negotium sic curat, ut non mandatam, sed suam, rem agere videatur. Quod ipsum non auditum, sed cognitum, prædicamus. Invicem fugitat lites, affectus in potestate habet, nec quicquam magis odit, quam studium novandi, memor ejus, quod sapiens AUGUSTUS Cæsar olim dicere solebat: *Boni Civis esse, præsentem reipublicæ statum immutatum nolle.*

His igitur rebus effecit, ut & in Aula virtus ejus indies exsplendesceret magis, & ipse ab exteris expecteretur frequentius. Anno enim hujus Seculi *tertio*, a *Serenissima Principe ANNA DOROTHEA, e Domino Saxo-Vinariensi, Abbatissa Quedlinburgensi*, ut Celeb. Theologo, D. GERHARDO MEJERO, qui Bremam abierat, in obeundis Pastoris, Ephori, & Consilarii Ecclesiastici, muniis succederet, est invitatus. Anno *quinto* a S. P. Q. Gorlicensi ad Pastorum in Urbe sua primarium, Anno *decimo* ad subeundas Ephori Generalis, in ditionibus Altenburgicis, partes; Anno *decimo tertio* ab Senatu Pirnensi denuo ad suscipiendum Pastoris Primarii munus, cum Ephoria conjungendum, est invitatus. Anno denique *quarto & decimo* etiam Pastoratus primarius ad Ædem Divi Jacobi, ab Ham-
bur-

plausu exceptum, ut semel iterumque illius sit repetita editio. Adjecit dissertationes *de medico reprehensibili & irreprehensibili*, *de cura Theologica*, *optima medicinae praxi*, *de navigationibus veterum & insignioribus* quibusdam *classibus*, nec non dissertationem, *quod nomina non semper omen habeant*, præfationem quoque, & *indicem homileticum*, DORSCHAEI Pentadecadi dissertationum, Lipsiæ denuo imprimendæ, præmisit. Inde adeo factum est, ut multoties ejus opera expeteretur ab aliis, dubiumque esset, num alii frequentius eum sibi exposcerent, an Torgenses negarent. Vix annum Torgæ consumserat, cum, a Serenissimo Saxonie Electore JO. GEORG. IV. sistere se Dresdæ, & quid perorando ad populum valeret, ostendere juberetur. Anno post ab Senatu Pirnensi nominatus est urbis suæ Pastor Primarius. At ei destinatus honos alieno tum artificio intercipiebatur. Non ita multo post id serio agebatur, ut Saxoni, contra Gallos militatum ituro, a sacris esset in itinere, & castris. Mors Principis intervenit. Quum deinceps Luneburgenses ei sacerdotium in urbe sua primum, quocum antiquitus Ecclesiarum inspectio cohæret, offerrent, utut eum Vitembergenses Theologi ad illuc abeundum impellerent, a se ipso, ut faceret, impetrare non potuit, procul dubio, quod Aulæ videbatur natus. In hanc ad concionandum denuo accersitus, paruit, Torgensibus, lacrymis etiam futuri desiderii dolorem indicantibus, valedixit, Dresdam se contulit, & munus suum, habita e *Marci XV. 15.* concione, feliciter dedicavit. Mox in mandatis accepit, ut *HERUM* comitaretur, qui tum copias Cæsareanas, & suas, in expeditionem adversus Turcos educere meditabatur. Paruit, factoque per Bohemiam, Moraviamque, itinere, & peragrata maximam partem Austria, comita-

mitatus quidem SAXONIS, præterita Vindobonna, recta
in Hungariam contendere, NOSTER autem, acce-
pto peculiari nuncio, ad Regiam divertere, ac in
HERI Clementissimi hospitio Sacra curare, jussus est.
Coluit, fecitque, officium NOSTER. Mox autem comi-
tatum reliquum insecutus, Sempronii aliquantulum
substitit, Jaurino, Comorrha, Buda, transiit, Segedinum,
quam ad urbem totus erat coactus exercitus, pervenit,
quocum deinceps Tibiscum, et Marisum trajecit. Hinc
propius hostes mota sunt castra. Temeswarium fuit
obsidione clausum, ad quod liberandum, cum Turcus
ingenti cum exercitu adventaret, sui copiam fecerunt
Cæsareani, quos una cum suis, in aciem eduxit SAXO.
NOSTER, eo ipso, quo pugnatum est die, priusquam ire-
tur in hostem, in tentorio *HERI* concionatus fuit.
Hinc, ut jussus erat, sese ad impedimenta recepit, pre-
cibus suos dimicantes juvit, penes quos fuit victoria,
cruenta quidem illa, sed quæ SAXONI gloriam, Tran-
sylvaniæ salutem, attulit. Hæc enim præsentis tum fuit
exempta periculo, & a Cæsare conservata. Post illam,
dimisso ad hyberna milite, rediit ad Urbem SAXO, cum
SAXONE NOSTER, qui, quoad in urbe mansit *HERUS*,
officium fecit in Sacris, ad quæ nemini non, etiam exte-
ro, patebat aditus. Et hic quidem singularem Numinis
gratiam deprædicare habet, quod non solum tot ac
tantis periculis, sed etiam medios inter adversarios,
sacris, nemine interpellante, nedum turbante, defun-
gi potuit. Nec enim vel Sempronii, (ubi rogatus a no-
stris, in Oratorio, quod vocatur, magna in frequentia
docuit, ob eamque rem multis, a primoribus Ecclesiæ
Brismanno, & *Dobnero* benevolentiae significationibus au-
ctus fuit,) vel in castris, vel alias, ac ne Vindobon-
næ quidem, quod mirum, qui ei vel concionanti, vel
sacris

2
sacris etiam operaturo, molestiam exhibere tentaret, inventus fuit. Imo, quum Vindobonnam, pridie *Dom. XXII. post Trinit.* SAXONI per Pflugium, Comitem, quem habebat, præcipuum, allatus fuisset nuntius, quo lætior afferri non poterat, natum Ei scilicet e CHRISTIANA EBERHARDINA, Brandenburgica, filium esse, totius nunc Electoratus heredem, postridie, ut jussus erat, et concionem evangelio illi accommodavit, et Deo conceptissimis verbis gratias egit, & pro HERO Serenissimo, HERAque, & recens-nato HEREDE, vota calidissima concepit. Substitit & Vindobonnæ tam diu, donec de reditu in Saxoniam cogitaret HERUS. Quo cognito, vehiculis publicis per Moraviam, Bohemiamque, non uno quidem periculo defunctus, salvus tamen de cætero, & incolumis, in Saxoniam rediit, magna suorum, Bonorumque omnium, lætitia, & congratulatione exceptus.

Redditus sibi, Musisque suis, omnes Pauli epistolas pro concione commentationibus suis illustrare instituit, quarum pleræque, utpote ad *Galatas, Ephesios, Philippenses, & Colossenses*, typis impressæ extant. Dedit præterea Commentationem in Prophetiam *Jonæ*, quæ sub titulo *Nini Saxonica*, semel ac iterum exiit in lucem. Subinde etiam nonnulla elegantioris literaturæ attigit argumenta. Nec enim Theologum dedecet, profanam eruditionem conciliare cum sacra, dum parce, sobrie, & cum judicio, id fiat. Namque & Moſen omni Ægyptiorum sapientia innutritum fuisse, legimus in Scriptura, & inter Veteres etiam Doctores, optimum & sanctissimum quemque, *Clementem, Eusebium, Basilium, Gregorios, Chrysostomum, Hieronymum, Augustinum, Synesium*, juxta sacras, etiam elegantiores Græcorum & Romanorum literas amasse, ac inter se copulasse, accepimus. Edidit ergo NOSTER, magni illius Literato-
ris,

ris, CHRISTIANI DAUMII, Epistolas, de quibus Eruditos in Actis suis honorifice sentire meminimus, *Historiam* etiam *Numismatum*, quæ Anno sup. Seculi 98. Lipsiæ impressa, BIGNONIO quidem in Gallia, FABRICIO autem, Bandurii Bibliothecam numariam recensenti, in Germania, (sed quantis Viris!) laudem expressit, vehementerque probata fuit, denique Dissertationem *Historicam de Theologis in Aula Electorali Saxonica*, velut antecessorem quandam justi voluminis, quod meditatur, cui quidem scribendo tanto magis omnium iudicio habetur par, quanto pluribus eam in rem subsidiis est instructus. Præter constantem enim lectionem, qua utitur, et multam variamque doctrinam, etiam magnam copiam librorum, tum impressorum & rariorum, tum manuscriptorum, addo & numorum veterum, possidet. Quo ipso, quantopere quis in scribendo juvetur, rerum peritiorunt. Nec enim hæcenus cum Antonio Eremita facere possumus, qui, a Philosopho quodam rogatus, *qui sine librorum suppellectile vivere possit?* respondebat: *sufficere sibi naturæ librum, qui nullo non tempore sit ad manus.* Etsi enim ex hoc non solum multa, sed præclara etiam, & plura, quam vulgo persuasum est, discere queamus, tamen, non est putandum, quod in eodem uno, soloque, acquiescere debeamus. Si enim is sufficeret, vel etiam de voluntate Dei sufficere deberet, quid opus foret τοῖς λογίοις τῆ Θεῆς, non uno volumine comprehensis? Alia veterum Ebræorum sententia erat, quorum e numero SYRACIDES, Theologum & Legis divinæ interpretem formaturus, ait: *Hic sapientiam antiquorum omnium exquirat, & in prophetiis occupetur: narrationem Virorum inclutorum conservet, & instructus variis parabolis cum eis ambulet: Hic occulta proverbio-*

bio-

terum institutis, sua pro dexteritate ac facundia expon-
nebat. Ab hoc igitur non solum publice, privatimque,
institui, sed & anno superioris seculi *septimo & octagesimo*
laurea Philosophica die 13. *Octobr.* ornari, ab hoc deni-
que in publicum, cathedramque, produci voluit. Nec
enim hac mente gradum *Magisterii* ceperat, ut inani
quodam titulo, quod abjecta faciunt ingenia, superbi-
ret, sed ut campum, in quo sua virtus posset decurre-
re, aliosque docere, nancisceretur. Anno igitur se-
quenti, *Octavo & octagesimo*, post. Nonarum Maji, eo-
dem illo SCHURTZFLEISCHIO præsidente, disputationem
habuit, ex historia Græca, de *Peloponneso*, ad quam cum
XII. Cal. Junii aliam de *lacrymis Veterum*, ad illustratio-
nem loci *Marc. XVI, 10.* adjecisset, potestatem privatim
docendi ab Ordine Philosophico haud gravatim obti-
nuit. Sunt, qui cruda nonnunquam studia protrudunt
in publicum, & alios docere sustinent, cum ipsi disce-
re potius deberent, de quibus MICHAEL WALTHER-
US, accuratissimus ingeniorum censor, dicere solebat:
Quomodo hi bene docebunt alios, qui male didicerunt? NOSTER
autem, qui dexteritatis suæ conscientiam habebat, me-
rito animum adjiciebat ad docendum, postquam ipse
cum satis diu, tum satis bene, didicerat. Aperuit igitur
scholas *Logicas, Metaphysicas, Historicas, Oratorias, sacras,*
& profanas, nec sine fructu, nec procul juvenum studia
æmulantium applausu, qui ejus assiduitate, ingenio, fi-
delitate, ac loquendi promptitudine, capiebantur. Ho-
rum etiam desideriis & frequentia invitatus, multa nu-
mero, eademque non proletaria, themata publicæ ven-
tilationi subjecit, utpote, de *Magno*, qui sic vocatur,
Christophoro, die 14. Nov. 1688. de *Luna Turcica deficiente*,
Seu decrementis Imperii Turcici d. 2. Martii 1689. de *baptis-*
mo Joannis ad Matth. III, 6. d. 13. Jul. 1689. de *Philosophia*
B *Jonica*

Jonica, anno 1690. de S. Eucharistia mortuis & moribundis olim data, & alia id genus, ne quid de periculis, & exercitationibus, quibus fuit in Alumneo perfunctus, adjiciam.

Interim Jenensi etiam Academiae aliquid dandum esse temporis putabat, quod & patriae suae vicina esset, & ipse, ob vires perpetuis lucubrationibus exhaustas, spatio quodam indigeret ad respirandum. Jenam igitur excurrit, & ne illa profectio detrimentum aliquod studiis suis afferret, a CASPARE SAGITTARIO V. Cl. ut in domum & convictum reciperetur, obtinuit, cujus etiam ductu in historiarum sacrarum cognitione multum profecit. Ceterum ea in Academia sic vixit, ut et omnibus publice in eadem docentibus, sigillatim vero, POSNERO, DANZIO, JO. ANDR. SCHMIDIO, inprimisque temporis sui Euclidi, WEIGELIO, propius innotesceret, & duobus praecipue celebratis Theologis, FRIDEM. BECHMANNO & JO. GVIL. BAYERO, esset charissimus. Non tamen ita multo post remigravit Wittebergam, cui redditus, cepit magna cum contentione illam disciplinam tractare, cui se totum devoverat, cujusque adeo gratia jam multa didicerat, id est, Theologiam. Praeterquam enim, quod CHRISTIANVM DONATI, Primae Philosophiae Prof. Publ. *Kaenigii Compendium Theolog.* explicantem, quotidie audiebat, frequens etiam erat in QVENSTADII ac DEUTSCHMANNI *Prælectionibus* ac *Scholis*, nec non BEBELII ad *Aug. Confessionem* *Commentationibus*, quoad licuit per fata, denique WALTHERI, quem nominasse suffecerit, *Scholis Thetico-Polemicis* vix triennio absolvendis, interfuit. Inprimis vero se dederat JO. FRID. MAYERO, seculi nostri Chrysostomo, qui quidem, cum discesisset Hamburgum, applicuit sese ad D. CASPAREM LOESCHE-

SCHE-

SCHERVUM, spectatæ fidei, prudentiæque, Theologum, de quo dubius erat, felicius gigneret, an accuratius doceret. Hic igitur, seu publice, seu privatim prælegeret, seu *Kænigium* traderet, seu *Calovii Apodixin Articulorum fidei* disputando inculcaret, nunquam GLEICHII sui desideravit præsentiam. Norat nempe NOSTER, fieri vix posse, ut quis solidam mysteriorum cognitionem hauriat, ni quotidie disputando, examinandoque, exerceatur. Quod quia hodie juvenes vel obiter faciunt, vel prorsus omittunt, hinc solide doctorum numerum, præsentissimo Ecclesiæ damno, indies videmus imminui. Aliter sentiebat NOSTER, qui non modo privatis disputationibus *Scherzeri & Kromayeri Systemata* sibi familiaria reddidit, sed & publicis, quantas in diviniore disciplina progressiones tecisset, ostendit. Paucos enim ante dies, quam hinc discederet MAYERVS, Anno 1687. hoc quidem præside quæstionem: *Quare hæresis Pontificia reliquas præcipuo quodam ac perenni vigore superet?* excussit; anno autem sequenti, præside CASP. LOESCHERO disputationem TAVFRE-RI de absoluto reprobationis decreto, quæ inter Ejus *Apologeticas* ordine est *sexta*, applaudentibus omnibus defendit.

Accidit postea, ut, sub finem anni *millesimi, sexcentissimi, noni & octogesimi*, Torgam, ubi tum JO. GEORGIVS III. Princeps Elector Saxonix commorabatur, excurreret, urbem multo elegantissimam, & ab Aula non raro frequentatam, visurus. Vacabat ea in urbe tunc inter Sacerdotes locus. Innotuerat NOSTER, nec enim virtus latere potest, JANO, DÖRINGIOQUE, Consulibus, penes quos summa suffragiorum t. t. in Senatu erat, cujus in clientela urbis sunt sacerdotia. Visum his fuit concionantem audire. Placuit. Rogantur in Senatu

nata sententiæ. Præter suam, & aliorum, expectationem plurimorum suffragiis creatur Ecclesiæ urbis Diaconus. Mittitur data opera, qui hunc perferat nuncium. Rem NOSTER cum LOESCHERO & WALTHERO, quibus utrique maxime fidebat, communicat. Ambo, ne cunctando, dubitandove, fortunam corrumpat, auctores sunt. Exit igitur cum nuncio NOSTER. In itinere parum abfuit, quin, rupta glacie, una cum jumento, quo vehebatur, aquis mergeretur. Sed Numen in tempore affuit, NOSTRUMQUE, præsentissimo vitæ periculo ereptum, incolumem duxit Torgaviam. Hic tabulas vocationis, præsentem, & adstipulante sacrorum in urbe Antistite, ab Senatu accepit. Mox Wittenbergæ sacris, more majorum, initiatus fuit. Concionem postea inauguralem magna, non modo civium, sed Aulicorum quoque frequentia, habuit, dignam, quæ typis imprimenda, postmodum a LOESCHERO, magni nominis Theologo, singulari elogio commendaretur.

Quam nactus fuerat spartam, hanc pro virili ornavit, deditque operam, ut majoribus etiam rebus gerendis idoneus haberetur. Multis equidem hodie est persuasum, ubi semel periculis defuncti, muniisque admoti, fuerint, non esse, quare se debeant multis lucubrationibus macerare, cum, acquisito fine, actio cesset. Quapropter studiis nuncium remittunt, sibi, suisque vivunt, officium utcunque faciunt, quod reliquum temporis est, vel otio, vel amicis, vel rei familiari impendunt, quasi qui nullo scientiæ augmento indigeant. Ab horum se institutis longe removet NOSTER, qui, postquam ad munia publica accessit, priorem in literis contentionem non modo non imminuit, sed etiam duplicavit. Enim vero anno seculi superioris XCI. edidit *Oratorem suum germanicum*, eo quidem literatorum applau-

burgensium Delegatis, eidem oblatus est, ut vix quenquam Theologorum a tam multis, tanto studio, tantaque cum contentione, expetitur fuisse meminerim. Utut autem in his omnibus conditiones offerrentur non contemnendæ, maluit tamen Dresdæ manere, officiumque suum pro viribus facere, quam vel Aulæ fastidium, vel metum imminentis periculi, vel appetitum denique quietis, & otii, præ se ferre.

Interea vices Antistitis Sacrorum in Aula sæpius, & omnino quater, sustinuit. Nec enim, quæ Saxoniam nostræ infelicitas fuit, vel SEELIGMANNUS, vel BUCKIUS, arduis illis, gravissimisque, partibus diu perfuncti sunt. Quoties autem cunque NOSTER eas jussu REGIS in se recepit, eas sic sustinuit, ut nec HERUS, nec HERI procures Ministri, in illius vel assiduitate, vel fide, vel dexteritate, quicquam desiderarent. Quod ut NOSTRO tot inter fastidia & curas magno erat solatio; sic præcipue illud, quod ei, jam anno seculi superioris *septimo & nonagesimo*, Virgo, quæ Gratiarum omnium, virtutumque compendium, dici merebatur, CHRISTINA MARGARITA, Viri summe Venerabilis, & Magnifici, GEORGII GRENI, *Poes. primum, deinde & Histor. hac in Academia Prof. P. celeberrimi*, postea vero Serenissimi Elector. Sax. JO. GEORGII III. a Concionibus in Aula primariis, Confessionibus sacris, & Consiliis Ecclesiasticis, filia, Numine ipso conciliante, convenerat in manum. Cum hac fastidia, si quæ incidebant, dividere, in hanc curas, quas effugere non poterat, rei familiaris devolvere, ab hac aliquando, cum res posceret, levamentum petere huc dum & expectare potuit. Quo nomine quanquam & sibi, & aliis, multo felicissimus

mus videbatur, erat tamen, quod concordissimi alio-
qui Conjugii suavitatem non parum temperabat, ste-
rilitas. GRENIA enim solidos novem, ex quo nupta
fuerat, annos non peperit, cum quidem suo cum
GLEICHIO sat recte sibi videretur valere. At ludit
in humanis divina potentia rebus. Novem annorum
sterilitatem aliquot annorum jucunda foecunditas se-
quebatur. Duos enim filios, totidemque filias sua e
MARGARITA suscepit, quos omnes uti ad pietatem
modestiamque formari curabat; sic initio nil minus,
quam orbitatem, timebat. At lætum Eum, ac fiden-
tem cum Sobole, tum disciplina domus, repente desti-
tuit fortuna. Filium enim alterum, & Filiam alteram,
necdum puberes, extulit. Natam, quæ supererat, le-
tæ non magis venustatis, quam eximiæ virtutis, virgi-
nem, & propemodum maturam Viro, illo ipso die,
qui Arch-Angelo in fastis sacer erat, amisit. Restabat
filius, natus major, qui, cum indies in patriæ spem, &
utriusque Parentis solatium, efflorescere videretur, sub-
ito illum invasit febricula, & paucos intra dies
confecit.

Priamum tunc in GLEICHIO nostro vidisses,
omnium Suorum superstitem quidem, sed tantopere
afflictum, & animo perturbatum, ejus ut dolores non
magis, quam Agamemnonis Iphigeniam immolantis,
exprimi a quoquam possent. Illa enim plaga percul-
sus sedebat jam orbus, mœrens, lacrymans, in
solitudine ac squalore, nec, in quo post Deum ac-
quiesceret, habebat, præter Uxoris amorem, & Ami-
corum fidem.

Fuit

Fuit tamen & illud Eidem pro solatio, quod
Potentissimus Sarmatarum Rex & Princeps
Electo Saxoniae **FRIDERICUS**
AUGVSTUS, *Dux Saxoniae, Juliae,*
Cliviae, ac Montium, nec non Angriae & VVest-
phaliae, Landgrafius Thuringiae, Marchio
Misniae, & utriusque Lusatiae, cetera, Dominus
ac Nutritor Noster multo Clementissimus,
medias inter calamitates familiae, ac funera
Suorum, Eundem, motu proprio, *Consiliarium*
Ecclesiasticum appellavit. Qui honos utut vir-
tuti Ejus extra ordinem est datus, inde tamen a
biennio Senatui frequens interfuit, sententiasque de
rebus gravibus & arduis dixit, publicamque salutem
pro virili adjuvit. Ceperat jam tum consilium sum-
mos in Theologia honores capeffendi, nec id impro-
batum erat ab Aula: inopinatus tamen, tristissimusque
filii, quem unicum habebat, obitus, Eundem, cum
propemodum in procinctu staret, ab instituto retra-
xit. Accesserunt vices Antistitis Sacrorum in Aula
post excessum Buccel denuo Eidem impositae, per quas
Ei domo abesse non licuit. Nunc sibi, suisque Musis,
redditus, consiliiue certus, perficere destinata con-
stituit, crastino die ab Hora IX. Orationem gravem,
qua

Symbolum Apostolicum non esse posse normam ad-
aequatam dogmatum Fidei & Religionis, prout
quidem hodie fingunt Indifferentistae,
ostendet, habendis a se lectionibus praemissurus.

Debe-

Debemus hoc *Viri Magnifici, Summæque Venerandi*, meritis, etiam hanc in Academiam collatis, ut, ad hanc audiendam, sponte confluaamus frequentes. Credo, & omnes cupiditate quadam flagrare, Oratorem, cum natura sua facundum, tum arte, usque multo politum, audiendi. Interim, ne qua in re, vel illius modestiæ, vel meo ipsius officio, videar defuisse, ab RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICO, PERILLVSTRI R. I. COMITE, *Patribus Academiæ Conscriptis, ceterisque O. O. Doctoribus*, una cum *Venerandis Ecclesiæ Oppidanæ Ministris, & Collegio Philosophorum Adscriptis, omnibus denique Literatis, & Literarum Fautoribus*, ne graventur interesse isti Orationi, reverenter, officio-
seque contendo. P. P. Dom. XI, post Trin.
A. clō lccc XXIV.

VVITTENBERGAE,
LITERIS VIDVAE GERDESIAE.

Nec tamen opus est, **NOSTRUM** a patria laudare, cum tantum ab eo decoris ad patriam redeat, quantum inuicem ab illa accepit, nec minus honorificum fit Geræ, **GLEICHIIUM** tulisse civem, quam **GLEICHIIUM** ornat, Geram habere patriam. Interim non minoris hodie laudis est, nasci Geranum, quam olim honestum erat, nasci Atheniensem. Patrem habuit **ANDREAM GLEICHIIUM**, antiqua virtute, fideque Virum, Musices etiam apprimè peritum eamque ob causam in aula Illustriss. Comitum gratiosum, quem, annos natum octo & sexaginta, **NOSTER** anno superioris seculi tertio & nonagesimo extulit. Mater ei fuit **ANNA DOROTHEA**, genere **AUERBACHIA**, spectatae integritatis, probatæque virtutis, femina, quæ, anno hujus seculi tertio atque decimo, septuagenaria decessit. Mitto avos, paternum quidem **ERHARDUM GLEICHIIUM**, Erphurtenfis Reipublicæ Senatorem; Maternum **M. ANDREAM AUERBACHIUM**, Ecclesiæ Dischutzenfis, prope Geram, Pastorem. Duo autem hoc loco prætereunda non sunt, quod præ cæteris notatu digna videntur. Alterum, quod per Aviam maternam, *Sybillam Capelliam*, Zachariæ Capelli, Pastoris Langenhessensis filiam, *Andree Auerbachii* conjugem, luculentum illud, ac pingue stipendium, quod hodie *Weigandianum* vocatur, & viduæ **D. ADRIANI ALBINI**, Cancellarii olim Custrinensis aulæ, debetur, *Gleichenfis* familiæ beneficium esse cœpit. Alterum quod in *Gleichenfi* domo Viros, unum post alterum, deprehendo, qui dimidium prope seculum Deo, Ecclesiæque, ac scholis, fideliter servierunt. **ANDREAS** enim **GLEICHIVS**, *Summe Venerandi CANDIDATI* Pater, quatuor & quadraginta in Gymnasio, cujus quartam gubernabat classẽ: **ERHARDUS** autem **CAPELLUS**, Zachariæ

parens, totidem annis in Ecclesia fudavit, anno de-
mum primo seculi superioris denatus.

E tali ergo familia oriundus mature animum ap-
plicuit ad discendum. Vix enim annum ætatis quar-
tum attigerat, cum in Gymnasium duceretur, iis ut
imbueretur doctrinis, quibus puerilis ætas impertiri
debet. Plurimum autem refert, quibus quis præcepto-
ribus utatur, quod discentes fere ad Magistrorum suo-
rum mores, & placita, se componunt. Nec fuit tamen,
quod hic vel in Numinis bonitate, vel Parentum suo-
rum cura, posset desiderare, cum a JOANNE FISCH-
RO, CASPARE ZOPFFIO, Parente ipso, & illo Ge-
rensis Gymnasii Statore, KOEBERO, doceretur, quo-
rum omnium in se formando dexteritatem, fidemque,
deprædicat. Erat in adolescentulo, præter docilitatem
ingenii, summa cum modestia & oris suavitate conjun-
cta industria, ut omnia, quæ tradebantur a præce-
ptoribus, non modo celeriter arriperet, sed firmiter eti-
am retineret. Didicit igitur *Latinas, Græcasque* literas,
quod facile intelligebat, sine his eruditi nomen tueri
se se non posse. Addidit & *Ebræas*, quo fontes divinio-
ris doctrinæ adire posset. Sæpius scribendo ac decla-
mando exercebat seipsum. Aliquando poemata reci-
tabat Latina & Græca. Non raro intererat eruditis con-
flictibus, & nunc respondendo, aliorum tela in se con-
torta excipiebat, nunc ipse, aggrediendo, in alios con-
torquebat sua. Denique nullum facile prætermisit diem,
quo non vel alios exerceret, vel ipse exerceretur.

Ita vero rite præparatus, in Academiam, velut ad
mercaturam bonarum artium & disciplinarum, statuit
proficisci. Ac initio quidem Lipsiam salutavit. Saluta-
vit, inquam. Vtut enim in ea, & literis more mayo-
rum initiatus, & numero civium Academicorum, a
Recto-

Rectore tum temporis OTTONE MENKENIO V. Cl.
adscriptus, cursum etiam studiorum Philosophicorum,
Duce VALENT. ALBERTI, ingressus fuerit, subito
tamen Lipsiensem Academiam cum Wittenbergenſi
commutavit, favorabili conditione allectus. Enimvero,
in ipsis Lipsienſium nundinis, inter NICOLAVM, Phar-
macopolam urbis hujus, & poſtea Prætorem, & GLEI-
CHIVM patrem, convenerat, alter ut alterius filio victum
cum hoſpitio, penſatis utrinque rationibus, præberet.
Lipſia igitur relicta, NOSTER Wittenbergam, annos na-
tus novendecim, migravit, Rectore THEODORO
DASSOVIO, Prof. Poeseos Ordinario, LL. OO. Ex-
traordinario, civium Academicorum numero adſcri-
bendus. Hærent aliquando, ac ſedent, in Academiis
juvenes, qui ad perpetuas tenebras damnant ſe ipſos,
quod honeſta hominum conſortia fugiunt, ſcholas nul-
las frequentant, nec temere, niſi ex occasione, in lu-
cem prodeunt, domi vero, & in angulis, deliteſcunt,
privataque cuncta induſtria tractare ac imbibere cupi-
unt. Hos, vel nunquam Academias adire, vel Acade-
miis rectius uti, fruique, oportebat. Ut enim ordi-
nem docentium ac diſcentium, divinitus inſtitutum,
perturbant, ſic ſibi metiſſis nocent, fructumque, ex alie-
na inſtitutione exſpectandum, eripiunt. Horum
NOSTER fuit diſſimilis, qui, hanc in Academiam dela-
tus, nihil eorum omiſit, quæ, ad comparandam ſoli-
dam, variamque doctrinam, factura videbantur.

Relictis igitur omnibus, dedit Philoſophiæ ope-
ram. Nec enim præpoſterum illorum conſilium pro-
babat, qui, ut in Academiis initio Theologica tractet,
hinc demum, ſi quid reſtet temporis, in Philoſophiam
incumbat, juventuti auctores ſunt. Pridem quippe
didicerat, ſapientiæ ſtudio ante præparari debere inge-
nia,

nia, quam ad graviora illa, magisque ardua, se accin-
gant. Audivit igitur multæ doctrinæ, multique labo-
ris, Virum, M. GEORGIVM MICHAELIS, qui jam tum
Ordines velut in castris Philosophorum ducebat, ho-
die vero Collegio Sapientum adscriptus, & octogena-
rio major, *bonum in domo Dei signum*, ut loquar cum E-
bræis, habetur. Hunc in *Logicis*, & aliis Philosophiæ
partibus, habuit Magistrum, & ita habuit, ut agros fer-
tiles imitaretur, qui multo plura reddunt, quam olim
acceperunt. Tulit enim a NOSTRO, ad ultimam usque
senectutem, fidei suæ, ac industriæ fructum *Michaelides*,
quemque olim auditorem habuerat, huc dum Ever-
getam & Patronum, expertus est. Nec alios ta-
men sapientiæ Doctores facile præteriit NOSTER, qui,
totum Philosophiæ campum emetiri, pridem apud se
constitutum habebat. ROESCHELIO igitur in *Pnev-
matis*, DASOVIO ac SENNERTO in *Lingvis Orienta-
libus*, & Sacris, ROEHRENSEO in *Moralibus*, STRAV-
CHIO & WALTHERO in *Mathematicis*, VATERO,
quem unum ex omni, tum temporis in Academia do-
centium, numero saluum superesse gaudet, in *Physicis*,
Præceptoribus usus fuit. Vix tamen quenquam vel
studiosius audivit, vel magis admiratus est, quam fi-
dus Academiæ hujus, C. S. SCHVRTZFLEISCHIVM,
Virum divinas humanasque scientias ingenio suo com-
plexum. Hujus enim ab ore quotidie pendeat, hu-
jus doctrinas avidissime capiebat, hunc unum omni-
um maxime sequendum sibi ac imitandum esse pu-
tabat. Est mihi metipsi svavis & jucunda tempo-
ris illius memoria, quo ad illum, tota Germania
celebratissimum Literatorem, ibamus una, quando
is vel de literis ad humanitatem ducentibus, vel de re-
bus nuper aut olim gestis, vel de Antiquitatibus, ac ve-
terum

Coll. diss. A. 259, misc. 62